

П. Делирадевъ

Върхътъ Комъ

Единъ отъ първенците на Стара-планина.

Преди години бъхме си създали нѣщо като привичка, да прекарваме Великденъ или Коледа въ много-дневенъ излетъ до върха Комъ, или по-точно до Комовците — Голъмъ и Малъкъ. Това сѫ два лични върха на западната часть на Стара-планина, въ така наречения Берковски балканъ. Двата планински събрата сѫ най-близко до града Берковица, сгущенъ въ севернитѣ имъ гористи пазви. Ясно сѫ очертани тѣ и на Софийския кръгозоръ въ неговия северо-западенъ откъслекъ. Затова гиздаватъ Комовци привличатъ много излетници и отъ София, които използватъ нѣколкото пътища до тѣхъ: автомобилитѣ до Петроханъ, влаковетѣ до Своге или Берковица и множеството други планински пътешки презъ живописните гънки на предпланините. Най-често използувахме желѣзницата до Своге, защото пътътъ оттамъ нататъкъ е най-разнообразенъ.

Преди да се прокара желѣзопътната линия презъ живописния Искърски проломъ, Своге бѣ едно отъ много неизвестни колибарски селца съ разпръснати по долища и ридове отдѣлни къщурки или малки роднински махали. Изъ тждѣвшите планински селища и досега още наричатъ отдѣлните къщи и тѣхния малъкъ имотъ съ внушителното име „държава“. Но като станция на една отъ най-важните ни желѣзници, Своге бързо